



**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин

“31” серпня 2021 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна та гуманітарна політика»**

галузь знань: 28 "Публічне управління та адміністрування"

спеціальність: 281 "Публічне управління та адміністрування"

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

ОП «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

освітній ступінь: магістр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», спеціалізації «Публічне адміністрування та управління бізнесом», ОП «Публічне адміністрування та управління бізнесом» освітнього ступеня магістр, денної форми навчання.

“31” серпня 2023 року – 14 с.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри _____

Комарницька Г.О.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вибіркова навчальна дисципліна Дисципліна вільного вибору студента

В статті 1 Конституції України проголошена демократичною, правовою і соціальною державою. Проблеми гарантування та реалізації цих положень є одними з найбільш актуальних стратегічних завдань нашої держави на сучасному етапі. Одна з основних складових, що обумовлює зміст категорії «соціальна держава», – це соціальна і гуманітарна політика. Без вироблення шляхів досягнення ефективної соціальної і гуманітарної політики, яка відповідала б міжнародним стандартам, неможливо розбудувати дійсну, а не декларативну соціальну державність в Україні.

До того ж, соціальна і гуманітарна політика сьогодні є невід’ємною складовою існування достатньо розвиненої держави і розглядається світовим співтовариством як критерій досягнення соціальної справедливості та злагоди. Це обумовлює важливе значення вивчення дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» у підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Дисципліна «Соціальна і гуманітарна політика» має міждисциплінарний характер та інтегрує в собі знання юридичних, філософських, політологічних, соціологічних та економічних наук. Курс має свою специфіку, обумовлену особливим предметом – вивченням соціальної і гуманітарної політики як функції держави та інших суспільно-політичних інститутів, спрямованої на реалізацію громадянських, політичних і соціальних прав, передбачених законодавством.

Програму навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» укладено згідно з вимогами організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів

Предмет навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни: вивчення закономірностей функціонування сутності управління соціальним та гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах. Наукове розуміння процесу соціального і гуманітарного розвитку, розуміння наукової методології соціального управління та її значення для управлінської практики, знання щодо сутності і змісту соціальної і гуманітарної політики держави, їх функцій в сучасному суспільстві.

Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: вивчення сутності управління соціальним та гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах; ознайомлення слухачів з основними напрямками управління соціальним і духовним розвитком українського суспільства, здійснення соціальної і гуманітарної політики; а також розкрити сутність соціального захисту і безпеки людини і суспільства; розглянути основні напрями, реалізації соціальної політики в контексті соціального захисту.

Основні завдання

Основні завдання навчальної дисципліни:

- набуття теоретичних знань з проблем державного управління соціальним і гуманітарним розвитком, розуміння сутності основних категорій і понять;
- розуміння сутності сучасних моделей соціального і гуманітарного розвитку, ідеологічних, правових та економічних засад управління соціальним і гуманітарним розвитком в країнах розвинутої демократії;
- набуття знань методики діагностики соціального і гуманітарного розвитку та розуміння їх значення для практики публічного управління;
- набуття навичок вільного користування первинними і додатковими джерелами інформації щодо аналізу та розробки державних програм у сфері соціальної і гуманітарної політики;
- навчання аналізувати і систематизувати власний практичний досвід публічного службовця і надавати рекомендації щодо удосконалення управління процесами соціального і гуманітарного розвитку, що відбуваються в суспільстві.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістрів

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістрів

Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін «Концептуальні засади публічного управління та адміністрування», «Стратегічне управління та управління змінами», «Ділове адміністрування», «Технології публічного адміністрування» та передусє вивченню дисциплін «Публічна комунікація і ділова мова в управлінні», «Електронне врядування».

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
- здатність до стратегічного управління людськими ресурсами та їх розвитку на національному, галузевому, територіальному та інституційному рівнях;
- здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання;
- здатність на підставі аналізу інформації з різних джерел генерувати ідеї, визначати орієнтири і приймати рішення відповідного рівня публічного управління;
- здатність до безперервного самостійного навчання, освоєння нових знань, оволодіння та обміну передовим досвідом у сфері публічного адміністрування та управління бізнесом, вміння його використовувати;
- здатність оцінювати конкретну управлінську ситуацію, використовуючи відповідні інструменти аналізу: галузевий аналіз, аналіз ринку, PEST-аналіз, матричний аналіз,

SWOT-аналіз тощо із економічним обґрунтуванням та розробкою шляхів покращення ситуацій;

- здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність оцінювати адміністративну діяльність органу управління, організації, установи та виробляти рішення щодо підвищення її ефективності;
- здатність вивчати та впроваджувати новітній досвід управлінської роботи, удосконалювати інструментарій та відповідні стандарти.

Вимоги до знань і умінь:

знати:

- теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу соціальної і гуманітарної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень;
- як розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні, антикорупційні та екологічні наслідки варіантів рішень;
- як здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур;
- сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач соціальної і гуманітарної політики.

вміти:

- вміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм;
- представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності;
- здатність оперативно приймати і реалізовувати нестандартні бізнес-рішення, розв'язувати широке коло проблем на основі системних методів, засвоєних з програми організації та управління бізнесом;
- аналізувати та синтезувати інформацію стосовно розроблення та реалізації стратегії розвитку держави, регіону, громади, галузі, підприємства;
- вміти застосовувати методичний інструментарій для оцінювання тенденцій та можливостей розвитку публічної організації, створювати та аналізувати базу даних щодо впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища організації;
- здійснювати стратегічне і оперативне планування діяльності публічних адміністрацій, бізнес-структур; організаційне проєктування; визначати пріоритети у справах, делегувати повноваження та відповідальність, організовувати процес виконання завдань відповідно до принципів управління.

Зміст навчальної дисципліни за темами

| |
|---|
| Соціальна справедливість та її забезпечення |
| Соціальна політика в умовах глобалізації |
| Соціальна робота в сучасному суспільстві |
| Гуманітарна допомога в умовах кризи |
| Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення |
| Соціальна політика в сфері праці та зайнятості |
| Соціальна політика в сфері сім'ї та гендерної рівності |
| Соціальна політика в сфері захисту прав людини |
| Соціальна та гуманітарна політика в умовах цифровізації |

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

| Назва рівня сформованості вміня | Зміст критерію рівня сформованості вміня |
|---------------------------------|---|
| 1. Репродуктивний | Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою |
| 2. Алгоритмічний | Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій |
| 3. Творчий | Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій |

Навчальна програма складена на **3 кредити**.

Форми контролю – Диф. залік.

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вибіркова навчальна дисципліна

Дисципліна вільного вибору студента

В статті 1 Конституції України проголошена демократичною, правовою і соціальною державою. Проблеми гарантування та реалізації цих положень є одними з найбільш актуальних стратегічних завдань нашої держави на сучасному етапі. Одна з основних складових, що обумовлює зміст категорії «соціальна держава», – це соціальна і гуманітарна політика. Без вироблення шляхів досягнення ефективної соціальної і гуманітарної політики, яка відповідала б міжнародним стандартам, неможливо розбудувати дійсну, а не декларативну соціальну державність в Україні.

До того ж, соціальна і гуманітарна політика сьогодні є невід'ємною складовою існування достатньо розвиненої держави і розглядається світовим співтовариством як критерій досягнення соціальної справедливості та злагоди. Це обумовлює важливе значення вивчення дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» у підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Дисципліна «Соціальна і гуманітарна політика» має міждисциплінарний характер та інтегрує в собі знання юридичних, філософських, політологічних, соціологічних та економічних наук. Курс має свою специфіку, обумовлену особливим предметом – вивченням соціальної і гуманітарної політики як функції держави та інших суспільно-політичних інститутів, спрямованої на реалізацію громадянських, політичних і соціальних прав, передбачених законодавством.

Програму навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» укладено згідно з вимогами організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів

Предмет навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни: вивчення закономірностей функціонування сутності управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах. Наукове розуміння процесу соціального і гуманітарного

розвитку, розуміння наукової методології соціального управління та її значення для управлінської практики, знання щодо сутності і змісту соціальної і гуманітарної політики держави, їх функцій в сучасному суспільстві.

Мета початкової дисципліни

Мета початкової дисципліни: вивчення сутності управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах; ознайомлення слухачів з основними напрямками управління соціальним і духовним розвитком українського суспільства, здійснення соціальної і гуманітарної політики; а також розкрити сутність соціального захисту і безпеки людини і суспільства; розглянути основні напрями, реалізації соціальної політики в контексті соціального захисту.

Основні завдання

Основні завдання навчальної дисципліни:

- набуття теоретичних знань з проблем державного управління соціальним і гуманітарним розвитком, розуміння сутності основних категорій і понять;
- розуміння сутності сучасних моделей соціального і гуманітарного розвитку, ідеологічних, правових та економічних засад управління соціальним і гуманітарним розвитком в країнах розвинутої демократії;
- набуття знань методики діагностики соціального і гуманітарного розвитку та розуміння їх значення для практики публічного управління;
- набуття навичок вільного користування первинними і додатковими джерелами інформації щодо аналізу та розробки державних програм у сфері соціальної і гуманітарної політики;
- навчання аналізувати і систематизувати власний практичний досвід публічного службовця і надавати рекомендації щодо удосконалення управління процесами соціального і гуманітарного розвитку, що відбуваються в суспільстві.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістрів

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістрів

Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін «Ділове адміністрування», «Концептуальні засади публічного управління та адміністрування», «Стратегічне управління та управління змінами» та передують вивченню дисциплін «Електронне врядування», «Публічна комунікація та ділова мова».

Вимоги до знань і умінь:

За умов успішного виконання вимог щодо панування науки студент набуде компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
- здатність до стратегічного управління людськими ресурсами та їх розвитку на національному, галузевому, територіальному та інституційному рівнях;
- здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання;
- здатність на підставі аналізу інформації з різних джерел генерувати ідеї, визначати орієнтири і приймати рішення відповідного рівня публічного управління;
- здатність до безперервного самостійного навчання, освоєння нових знань, оволодіння та обміну передовим досвідом у сфері публічного адміністрування та управління бізнесом, вміння його використовувати;
- здатність оцінювати конкретну управлінську ситуацію, використовуючи відповідні інструменти аналізу: галузевий аналіз, аналіз ринку, PEST-аналіз, матричний аналіз, SWOT-аналіз тощо із економічним обґрунтуванням та розробкою шляхів покращення ситуацій;
- здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність оцінювати адміністративну діяльність органу управління, організації, установи та виробляти рішення щодо підвищення її ефективності;
- здатність вивчати та впроваджувати новітній досвід управлінської роботи, удосконалювати інструментарій та відповідні стандарти.

Вимоги до знань і умінь:

знати:

- теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу соціальної і гуманітарної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень;
- як розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні, антикорупційні та екологічні наслідки варіантів рішень;
- як здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур;
- сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач соціальної і гуманітарної політики.

вміти:

- уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм;
- представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності;
- здатність оперативно приймати і реалізовувати нестандартні бізнес-рішення, розв'язувати широке коло проблем на основі системних методів, засвоєних з програми організації та управління бізнесом;

- аналізувати та синтезувати інформацію стосовно розроблення та реалізації стратегії розвитку держави, регіону, громади, галузі, підприємства;
- уміти застосовувати методичний інструментарій для оцінювання тенденцій та можливостей розвитку публічної організації, створювати та аналізувати базу даних щодо впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища організації;
- здійснювати стратегічне і оперативне планування діяльності публічних адміністрацій, бізнес-структур; організаційне проектування; визначати пріоритети у справах, делегувати повноваження та відповідальність, організувати процес виконання завдань відповідно до принципів управління.

Зміст навчальної дисципліни за темами

1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістрів
Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін «Ділове адміністрування», «Концептуальні засади публічного управління та адміністрування», «Стратегічне управління та управління змінами» та передую вивченню дисциплін «Електронне врядування», «Публічна комунікація та ділова мова».

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

| Назва рівня сформованості вміння | Зміст критерію рівня сформованості вміння |
|---|---|
| 1. Репродуктивний | Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою |
| 2. Алгоритмічний | Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій |
| 3. Творчий | Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій |

Навчальна програма складена на **3 кредити**.

Форми контролю – Диф. залік.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Номер теми | Назва теми |
|-------------------|---|
| Тема 1. | Соціальна справедливість та її забезпечення |
| Тема 2. | Соціальна політика в умовах глобалізації |
| Тема 3. | Соціальна робота в сучасному суспільстві |
| Тема 4. | Гуманітарна допомога в умовах кризи |
| Тема 5. | Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення |
| Тема 6. | Соціальна політика в сфері праці та зайнятості |
| Тема 7. | Соціальна політика в сфері сім'ї та гендерної рівності |
| Тема 8. | Соціальна політика в сфері захисту прав людини |
| Тема 9. | Соціальна та гуманітарна політика в умовах цифровізації |

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціальна справедливість та її забезпечення

Соціальна справедливість. Соціальна нерівність. Дискримінація. Соціальна політика. Соціальна справедливість є основою демократичного суспільства. Соціальна нерівність і дискримінація є серйозними проблемами, які негативно впливають на суспільство. Соціальна політика є важливим інструментом для забезпечення соціальної справедливості. Основні напрямки забезпечення соціальної справедливості. Забезпечення рівних прав і можливостей для всіх людей. Зменшення соціальної нерівності. Захист від дискримінації. Державна підтримка освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення. Закони проти дискримінації. Програми зайнятості та соціальної адаптації.

Тема 2. Соціальна політика в умовах глобалізації

Глобалізація посилює соціальні проблеми і виклики. Соціальна політика повинна бути адаптована до умов глобалізації. Основними напрямками соціальної політики в умовах глобалізації є: зменшення соціальної нерівності; забезпечення соціальної безпеки; сприяння соціальній адаптації. Зменшення рівня бідності та злиденності. Збільшення доступу до освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення. Покращення умов праці та зайнятості. Зменшення рівня соціальної нерівності. Глобалізація. Соціальна політика. Соціальна нерівність. Соціальна безпека. Соціальна адаптація. Глобалізація створює нові можливості для соціального розвитку, але також посилює соціальні проблеми і виклики. Соціальна політика повинна бути адаптована до умов глобалізації, щоб забезпечити соціальне добробут населення і зменшити негативні наслідки глобалізації.

Глобалізація має ряд наслідків для соціальної політики. З одного боку, вона створює нові можливості для соціальної інтеграції та розвитку, наприклад, шляхом поширення міжнародних стандартів соціальної захисту. З іншого боку, глобалізація також посилює соціальні проблеми і виклики, такі як зростання бідності, нерівності та соціальної небезпеки.

Основними напрямками соціальної політики в умовах глобалізації є:

- Зменшення соціальної нерівності. Глобалізація посилює соціальну нерівність, оскільки вона сприяє концентрації багатства і доходів в руках невеликої групи людей. Соціальна політика повинна бути спрямована на зменшення соціальної нерівності, наприклад, шляхом підвищення податків на багатство і доходів, а також шляхом підтримки соціальних програм, спрямованих на допомогу малозабезпеченим.
- Забезпечення соціальної безпеки. Глобалізація створює нові соціальні ризики, такі як втрата роботи, втрата доходу, погіршення стану здоров'я. Соціальна політика повинна бути спрямована на забезпечення соціальної

безпеки, наприклад, шляхом створення системи соціального захисту, яка б надавала допомогу людям, які постраждали від соціальних ризиків.

- Сприяння соціальній адаптації. Глобалізація вимагає від людей адаптації до нових соціальних умов, таких як зміни в сфері праці, освіти, охорони здоров'я. Соціальна політика повинна сприяти соціальній адаптації, наприклад, шляхом надання освіти та тренінгів, а також шляхом підтримки соціальних програм, спрямованих на допомогу людям, які адаптуються до нових соціальних умов.

Тема 3. Соціальна робота в сучасному суспільстві

Соціальна робота - важлива складова сучасного суспільства. Соціальні працівники. Основними завданнями соціальної роботи . Посилення соціальної підтримки. Забезпечення соціальної адаптації. Захист прав людини. Критерії та показники ефективності соціальної роботи. Зменшення рівня бідності та злиденності. Збільшення доступу до освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення. Покращення умов життя людей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Соціальна робота - це професійна діяльність, спрямована на допомогу людям, які опинилися в складних життєвих обставинах. Соціальна підтримка - це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення людей необхідними ресурсами, такими як матеріальна допомога, послуги, соціальний захист. Соціальна адаптація - це процес пристосування людей до нових соціальних умов. Захист прав людини - це діяльність, спрямована на забезпечення дотримання прав людини.

Соціальні працівники. Допомога людям, які опинилися в складних життєвих обставинах, і сприяння їхній соціальній адаптації та захисту прав людини.

Соціальна робота є багатопрофільною сферою діяльності, яка включає в себе широкий спектр послуг, таких як:

- Соціальний супровід - допомога людям у вирішенні повсякденних проблем, таких як отримання медичної допомоги, організація догляду за дітьми, пошук роботи.
- Соціальна реабілітація - допомога людям, які постраждали від травм або захворювань, у відновленні їхніх соціальних функцій.
- Соціальна адаптація - допомога людям, які опинилися в нових соціальних умовах, таких як емігранти, люди з інвалідністю, люди похилого віку.
- Захист прав людини - діяльність, спрямована на забезпечення дотримання прав людини, таких як право на освіту, право на працю, право на медичну допомогу.

Тема 4. Гуманітарна допомога в умовах кризи

Гуманітарна допомога. Допомога, яка надається людям, які постраждали від кризи. Основні завданнями гуманітарної допомоги. Зменшення страждань людей. Забезпечення основних потреб людей. Покращення умов життя людей. Критерії та показники ефективності гуманітарної допомоги. Кількість людей, які отримали допомогу. Якість допомоги. Доступність допомоги. Ефективність використання допомоги.

Гуманітарна допомога - це допомога, яка надається людям, які постраждали від кризи, незалежно від їхньої раси, релігії, національності або політичних поглядів.

Криза - це ситуація, яка становить серйозну загрозу життю або здоров'ю людей.

Воєнний стан - це особливий правовий режим, який запроваджується в разі збройної агресії чи загрози нападу. Війна в Україні є однією з найбільших гуманітарних криз сучасності. Мільйони людей були змушені покинути свої домівки. Багато людей потребують гуманітарної допомоги. Гуманітарна допомога є важливою частиною реагування на кризу. Вона допомагає людям, які постраждали від кризи, вижити і відновити своє життя. Гуманітарна допомога може надаватися у вигляді матеріальної допомоги, таких як продукти харчування, одяг, медикаменти, або у вигляді послуг, таких як медична допомога, освіта, психологічне консультування.

Гуманітарна допомога може надаватися як державними органами, так і приватними організаціями. В умовах воєнного стану в Україні гуманітарна допомога є особливо важливою. Вона допомагає людям, які були змушені покинути свої домівки, знайти притулок і отримати необхідні ресурси. Гуманітарна допомога також допомагає людям, які залишилися в зоні бойових дій, отримати доступ до основних потреб. Гуманітарна допомога повинна надаватися на принципах неупередженості, недискримінації та гуманізму. Вона повинна бути спрямована на задоволення основних потреб людей, які постраждали від кризи.

Тема 5. Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення

Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення та її спрямування на забезпечення добробуту населення. Основні завдання соціальної політики. Забезпечення доступності та якості освітніх, медичних та соціальних послуг. Захист прав людини в цих сферах.

Критерії та показники ефективності соціальної політики. Рівень освіти населення. Стан здоров'я населення. Рівень життя населення.

Соціальна політика - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціального добробуту населення.

Освіта - це процес навчання і виховання, спрямований на розвиток особистості.

Охорона здоров'я - це система заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я населення.

Соціальне забезпечення - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціальної безпеки населення.

Освіта є основою для розвитку особистості і суспільства. Охорона здоров'я є основою для збереження життя і здоров'я населення. Соціальне забезпечення є основою для забезпечення соціальної безпеки населення. Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення є важливою частиною загальної соціальної політики. Вона спрямована на забезпечення добробуту населення і створення умов для його розвитку. Соціальна політика в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення може включати в себе такі заходи, як:

- Фінансування освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення.
- Регулювання діяльності освітніх, медичних та соціальних закладів.
- Забезпечення доступності освітніх, медичних та соціальних послуг.
- Захист прав людини в сфері освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення.

Соціальна політика в цих сферах повинна бути спрямована на забезпечення рівних можливостей для всіх людей, незалежно від їхньої раси, релігії, статі, інвалідності тощо.

Тема 6. Соціальна політика в сфері праці та зайнятості

Соціальна політика в сфері праці та зайнятості. Спрямування на забезпечення соціальної безпеки населення. Основні завдання соціальної політики в цій сфері. Забезпечення доступу до праці. Захист прав працівників. Забезпечення соціальної підтримки у разі втрати роботи.

Критерії та показники ефективності соціальної політики в сфері праці та зайнятості. Рівень зайнятості населення. Рівень безробіття населення. Стабільність зайнятості. Якість робочих місць. Захист прав працівників.

Соціальна політика - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціального добробуту населення.

Праця - це діяльність людини, спрямована на створення матеріальних і духовних цінностей.

Зайнятість - це стан людини, яка має роботу.

Безробіття - це стан людини, яка не має роботи і активно її шукає.

Праця є основою для забезпечення життя і розвитку людини.

Зайнятість є основою для соціальної безпеки людини.

Безробіття є негативним соціальним явищем, яке негативно впливає на життя людини і суспільства.

Соціальна політика в сфері праці та зайнятості. Спрямована на забезпечення соціальної безпеки населення і створення умов для його розвитку.

Соціальна політика в сфері праці та зайнятості може включати в себе такі заходи, як:

- Фінансування заходів, спрямованих на створення робочих місць.
- Забезпечення доступності освіти та професійної підготовки.
- Захист прав працівників.
- Забезпечення соціальної підтримки у разі втрати роботи.

Соціальна політика в цій сфері повинна бути спрямована на забезпечення рівних можливостей для всіх людей, незалежно від їхньої раси, релігії, статі, інвалідності тощо.

Тема 7. Соціальна політика в сфері сім'ї та гендерної рівності

Соціальна політика в сфері сім'ї та гендерної рівності. Забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок у всіх сферах життя. Основні завдання соціальної політики. Забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок у сім'ї. Захист прав жінок і дітей. Сприяння рівності чоловіків і жінок у сфері праці та зайнятості.

Критерії та показники ефективності соціальної політики в сфері сім'ї та гендерної рівності. Рівність прав і можливостей для чоловіків і жінок у сім'ї. Рівність прав і можливостей для чоловіків і жінок у сфері праці та зайнятості. Стан гендерної рівності в суспільстві.

Основні поняття:

- Соціальна політика - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціального добробуту населення.
- Сім'я - це мала соціальна група, яка складається з людей, пов'язаних між собою шлюбом, кровним спорідненням або усиновленням.
- Гендерна рівність - це стан, при якому чоловіки і жінки мають рівні права, можливості та можливості.

Сім'я є основою суспільства. Гендерна рівність є важливим принципом справедливого суспільства. Соціальна політика в сфері сім'ї та гендерної рівності є важливою частиною загальної соціальної політики. Вона спрямована на забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок у всіх сферах життя і створення справедливого суспільства.

Заходи соціальної політики в сфері сім'ї та гендерної рівності. Забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок у шлюбі та сім'ї. Захист прав жінок і дітей. Забезпечення доступності освіти та професійної підготовки для жінок. Сприяння рівності чоловіків і жінок у сфері праці та зайнятості.

Соціальна політика в цій сфері повинна бути спрямована на забезпечення рівних можливостей для всіх людей, незалежно від їхньої статі.

Тема 8. Соціальна політика в сфері захисту прав людини

Соціальна політика в сфері захисту прав людини. Забезпечення дотримання прав людини. Основні завдання соціальної політики в цій сфері. Забезпечення доступу до правосуддя. Захист прав уразливих груп населення. Просування прав людини в суспільстві.

Критерії та показники ефективності соціальної політики в сфері захисту прав людини. Рівень дотримання прав людини. Доступність правосуддя для всіх верств населення. Стан захисту прав уразливих груп населення.

Основні поняття:

Соціальна політика - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціального добробуту населення.

Права людини - це невід'ємні, природні права, які належать кожній людині від народження.

Уразливі групи населення - це групи людей, які є особливо схильними до порушення їхніх прав.

Права людини є основою справедливого суспільства. Захист прав людини є важливим завданням держави. Соціальна політика в сфері захисту прав людини є важливою частиною загальної соціальної політики. Вона спрямована на забезпечення дотримання прав людини і створення справедливого суспільства.

Соціальна політика в сфері захисту прав людини може включати в себе такі заходи, як:

- Забезпечення доступу до правосуддя для всіх верств населення.
- Захист прав уразливих груп населення, таких як діти, люди з інвалідністю, етнічні меншини тощо.
- Просування прав людини в суспільстві, наприклад, шляхом освіти та інформування про права людини.

Соціальна політика в цій сфері повинна бути спрямована на забезпечення рівних можливостей для всіх людей, незалежно від їхньої раси, релігії, статі, інвалідності тощо.

Тема 9. Соціальна та гуманітарна політика в умовах цифровізації

Цифровізація змінює соціальну та гуманітарну політику. Нові можливості та виклики. Основні завдання соціальної та гуманітарної політики в умовах цифровізації. Забезпечення доступності соціальних та гуманітарних послуг для всіх верств населення, незалежно від їхнього місця проживання та соціального статусу. Захист прав людини в цифровому середовищі. Сприяння соціальній інтеграції та рівним можливостям для всіх людей.

Критерії та показники ефективності соціальної та гуманітарної політики в умовах цифровізації. Доступність соціальних та гуманітарних послуг для всіх верств населення. Рівень захисту прав людини в цифровому

середовищі. Стан соціальної інтеграції та рівних можливостей для всіх людей.

Основні поняття:

Цифровізація - це процес впровадження цифрових технологій у всі сфери життя суспільства.

Соціальна політика - це система заходів, спрямованих на забезпечення соціального добробуту населення.

Гуманітарна політика - це система заходів, спрямованих на надання допомоги людям, які постраждали від кризи.

Доступність соціальних та гуманітарних послуг - це можливість отримати соціальні та гуманітарні послуги без обмежень за місцем проживання, соціальним статусом або іншими факторами.

- Права людини в цифровому середовищі - це права людини, які поширюються на цифрове середовище.
- Соціальна інтеграція - це процес включення людей у соціальне середовище.
- Рівні можливості - це умови, які дозволяють людям досягти успіху в житті незалежно від їхнього походження, соціального статусу або інших факторів.

Соціальна та гуманітарна політика в умовах цифровізації повинна бути спрямована на забезпечення доступності соціальних та гуманітарних послуг для всіх верств населення, захист прав людини в цифровому середовищі та сприяння соціальній інтеграції та рівним можливостям для всіх людей.

Соціальна та гуманітарна політика в умовах цифровізації може включати в себе такі заходи, як:

- Розробка та впровадження цифрових платформ для надання соціальних та гуманітарних послуг.
- Забезпечення доступу до Інтернету для всіх верств населення.
- Просвітницька робота щодо прав людини в цифровому середовищі.
- Розробка та впровадження заходів щодо соціальної інтеграції та рівних можливостей для всіх людей.

Цифрова трансформація соціальної та гуманітарної сфери є складним і багатогранним процесом, який вимагає від держави, бізнесу та громадянського суспільства спільних зусиль.

Конкретні приклади цифрових технологій, які можуть бути використані для реалізації соціальної та гуманітарної політики:

- Використання штучного інтелекту для виявлення людей, які потребують допомоги.
- Використання 3D-друку для створення протезів та інших медичних виробів.
- Використання віртуальної реальності для надання психічної підтримки.
- Використання мобільних додатків для надання соціальних послуг.

Ці технології можуть допомогти зробити соціальну та гуманітарну допомогу більш доступною, ефективною та персоналізованою.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вольська О. Трансформація механізмів державного управління соціальним розвитком / О. Вольська // Публічне управління. – 2013. - № 1. – С. 30-34. – режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/1/05.pdf>
2. Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації в Україні. Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН / Уклад. Михайло Корюкалов [Електронний ресурс]. – К., 2014. – 122 с. – Режим доступу : <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/11138.pdf>
3. Гонюкова Л.В. Законодавче забезпечення гендерної політики в Україні / Л.В. Гонюкова, В. В. Сичова // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. пр. Херсон. нац. техн. ун-та. – 2014. – Вип. 10. – С. 20–23
4. Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2017р. № 273. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-%D0%BF> 10. Європейська соціальна хартія (переглянута) // ВВР. – 2007. - № 51 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062
5. Забезпечення якості життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу old.niss.gov.ua/book/Bila_kniga
6. Конституція України [Електронний ресурс] : Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст.44 № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст.68 , № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.142, № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст.143, № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст.532. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Механізми забезпечення соціальної безпеки на рівні регіону: практика реалізації: монографія / В. Г. Бульба, С. О. Горбунова-Рубан, А. В. Меляков [та інш.] ; за ред. В.Г. Бульби, А. В. Мелякова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 444 с.
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій [Текст] : Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2148-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017. - № 40-41. – Ст. 383.
9. Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Текст] : Закон України // ВВР. – 1993. – N 5. – Ст. 21. 21. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Текст]: Закон України // ВВР України. – 2000. – N 35. – Ст. 290.
10. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб [Текст] : Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. - № 1. – Ст.1 25.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Текст] : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – С. 142. 26. 12. Про затвердження Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 341. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/341-2013-%D0%BF>.
12. Про освіту [Текст] : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2017. - № 38-39. – Ст. 380.
13. Про свободу совісті та релігійні організації [Текст] : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII // Відомості Верховної Ради. – 1991. - № 25. – Ст. 283.
14. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю [Текст] : Закон України // ВВР. – 2001. – N 42. – Ст. 213
15. Про соціальні послуги [Текст] : Закон України від 19.06.2003 р. № 966 – IV // ВВР. – 2003. – N 45. – Ст. 358. 31. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Текст] : Закон України від 5 лютого 1993 року N 2998-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – N 16. – Ст. 167.
16. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [Текст] : Закон України від 28 лютого 1991 року № 796-XII // Відомості Верховної Ради. – 1991. - № 16. – Ст. 200.
17. Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України : моногр. / [Л. О. Белова, Д. В. Карамішев, Л. В. Набока та ін.] ; за заг. ред.

д.держ.упр., проф. Д.В. Карамишева, к.держ.упр., доц. Л. В. Набока. – Х. : Видво ХарPI НАДУ «Магістр», 2016.

18. Управління соціальним та гуманітарним розвитком [Електронний ресурс] : курс лекцій. / Уклад: С.М. Домбровська, В.П. Садковий. – Х. : НУЦЗУ, 2018. – 189 с. – Режим доступу : <https://zenodo.org/record/1246632/files/konspekt.pdf>

19. Шевчук П.І. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб. / П.І. Шевчук. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 268 с.

20. Комарницька, Г.О., Шипуліна, Ю.С. та Ілляшенко Н.С. [Інструменти та методи управління знаннями в системі інноваційного розвитку організацій](#) : монографія / за заг. ред. д. е. н., доц. Ю. С. Шипуліної. — Суми : Триторія, 2019. — 270 с.

21. Комарницька Г.О., Зленко Н.М., Філіпова В.Д. Співпраця органів публічної влади та інститутів громадського суспільства.— Сучасні аспекти науки: VII-ий том колективної монографії / за ред. Є.О. Романенка, І.В. Жукової. – Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2021. 344с.<http://perspectivehttp://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-7-2021.pdf>

22. Komarnytska Hanna/ Essence and significance of activation of public-private partnership under the conditions of investment-innovative activity development /Igor Komarnytskyu, Hanna Komarnytska// Development and Security of the State, Citizens and Business Entities in the Modern World: Challenges and Perspectives: Collective monograph. Czech Republic, Prague: Oktan Print, 2021. – 296 pages. – P.5-26.[DaS Collective Monograph](#)

23. Komarnytska Hanna/ Development of public interaction with local governments / Hanna Komarnytska, Roman Saievykh // Development and Security of the State, Citizens and Business Entities in the Modern World: Challenges and Perspectives: Collective monograph. Czech Republic, Prague: Oktan Print, 2021. – 296 pages. – P. 150-170.[DaS Collective Monograph](#)

24. Комарницька Г. О. Attracting investment and innovation on a voluntary basis public-private partnership (on the example of Lviv region) / Г. О. Комарницька, М. Устименко, Д. Мужилівський // DIGITAL TRANSFORMATION OF SOCIETY: THEORETICAL AND APPLIED APPROACHES. Publishing House of University of Technology, Katowice. Katowice. – 2021. – 46. 366-376 с. (ISBN 978-83-960717-2-9).[Publishing House of University of Technology, Katowice](#)

25. Комарницька Г.О. [Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник](#) / Г.О. Комарницька, І.М. Комарницький. Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2016. – 424 с.

26. Комарницька, Г.О., Івженко, І.Б. та Віремейчик, А.М. 2021. [Взаємодія міжнародних неурядових організацій з органами публічної влади України](#). «Наукові перспективи», № 7(13). С. 78-88. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7\(13\)-78-87](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7(13)-78-87).

27. Комарницька, Г., Ястремська, Н. та Павленко, Н. 2022. [Вимушена міграція та її вплив на ринок праці в Україні](#). *Наукові перспективи*, 6 (24). С. 306-320.

28. Соціальна і гуманітарна політика: підручник [автор. кол.: В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко та ін.]; за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. Київ: Видво НАДУ. 2016. 792 с.

29. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері. Інституціоналізація публічного управління в Україні: наук.-анал.доп. за заг. ред. М.М.Білінської, О.М.Петрос. Київ: НАДУ, 2019. Ст. 129-133.

Інтернет ресурси

1. Міністерство інформаційної політики України [Електронний ресурс] : Єдиний вебпортал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-informatsiynoi-politiki-ukraini>

2. Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України [Електронний ресурс] : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-z-pitan-timchasovookupovanikh-teritoriy-ta-vnutrishno-peremishchenikh-osib-ukraini>

3. Міністерство культури України [Електронний ресурс] : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-kulturiukraini>
4. Міністерство молоді та спорту України Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-molodi-ta-sportuukraini>
5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua>
6. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс] : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-okhoroni-zdorovya-ukraini>
7. Міністерство соціальної політики [Електронний ресурс] : Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/>
8. Урядовий портал [Електронний ресурс] : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua>
- 9.